PÄIVÄSTÄ TOISEEN

Lampaasta pyritään hyödyntämään mahdollisimman suuri osa ja markkinoimaan tuotteet itse. **LAMPURI TUOMAS MATTILA, KOTKA**

22.08.12

Aurinko nousee

Helsingissä kello 5.51
ja laskee kello 20.53
Oulussa kello 5.26
ja laskee kello 21.13
Utsjoella kello 4.45
ja laskee kello 21.41

Päivän sana

22.8. Jos me tunnustamme syntimme, niin Jumala, joka on uskollinen ja vanhurskas, antaa meille synnit anteeksi ja puhdistaa meidät kaikesta väärryydestä. 1. Joh. 1:9
23.8. Rakkaat lapset! Kirjoitan tämän teille, jotta ette tekisi syntiä. Jos joku kuitenkin syntiä tekee, meillä on Isän luona puolustaja, joka on vanhurskas: Jeesus Kristus. 1. Joh. 2:1

Nimipäiviä

Tänään keskiviikkona: Iivari, Iivo
Huomenna torstaina: Signe, Varma

Mietelause

Olen huomannut, että jos elämässä ei ole lainkaan epäonnistumisia, ei luultavasti ole ottanut tarpeeksi riskejä.

42-vuotias

Suomen suurin lähiruokatori avautuu keskellä Helsinkiä

Helsingin Rautatientori muuttuu torstaina Suomen suurimmaksi lähiruokatoriksi. Herkkujen Suomi -tapahtuma tarjoaa kolmen päivän ajan maakuntien perinteisiä makuja ja uusimpia trendiruokia.

Toista kertaa järjestettävä Herkkujen Suomi kokoaa Helsingin sydämeen yli 150 lähiruuan tuottajaa ja myyjää.

Jo viime kesänä rikottiin ennätyksiä, kun Herkkujen Suomi nousi kertaheitolla Suomen suurimmaksi lähiruokatapahtumaksi.

Maakuntien ruokaperinteet näkyvät Herkkujen Suomessa vahvasti. Tapahtuma-alue on jaettu maakuntaosastoihin, joissa edustettuina ovat kaikki Manner-Suomen maakunnat.

Kävijä voi nauttia myös uusimmista lähiruokatrendeistä. Näytteilleasettajien joukossa on esimerkiksi tuoremakkaran tekijöitä ja maatilajäätelön valmistajia.

Herkkuja voi ostaa mukaan kotiin ja nauttia niistä myös paikan päällä.

Ruokateatteria ja ruisleipää

Ruoan ja oluen lisäksi Herkkujen Suomessa voi nauttia ruokaaiheisesta ohjelmasta.

Keittiömestarit **Raymond Wesander** ja **Ulla Liukkonen** grillaavat ja keskustelevat ruuasta tunnettujen ruokavaikuttajien kanssa.

Maa- ja kotitalousnaiset opastavat halukkaita ruisleivän tekoon. Osastolta voi ostaa kuivattua ruisleivän juurta.

Tanssija-kokki **Liisa Ruuskasen** Ruokateatteri viihdyttää yleisöä torstai-iltana Herkkujen Suomen ja Syystoberin yhteisellä ohjelmalavalla. Huumorilla höystetty esitys on osa Taiteiden yön tarjontaa.

Kolmipäiväinen tapahtuma järjestetään yhteistyössä Syystober-olutjuhlan kanssa. Illanvirkkuja olutteltan asiakkaita viihdyttävät torstaina **MA Numminen** ja **Jamppa Kääriäinen** sekä perjantaina **Pave Maijanen**.

Koko ketju tentattavana

Kuluttajien tiedonjanoa tyydyttää järjestöteltasta löytyvä Laatuketjun osasto, jossa ruuan tuottajat, jalostajat ja kauppiaat vastaavat kiperiinkin kysymyksiin.

Maa- ja metsätalousministeri **Jari Koskinen** avaa tapahtuman torstaina kello 16. Tunti avajaisten jälkeen Syystober-teltassa valitaan Suomen paras olut.

Herkkujen Suomen järjestävät MTK ja SLC, Ruoka Suomi -teemaryhmä, Aitoja makuja II-hanke, Pienpanimoyhdistys ja Lammin Sahti.

Herkkujen Suomi on osa Helsinki 200 vuotta pääkaupunkina -juhlavuoden ohjelmatarjontaa. Tapahtuman suojelijana toimii tasavallan presidentti **Sauli Niinistö**.

Vuosi sitten kaksipäiväisessä tapahtumassa vieraili yli 58 000 kävijää.

TARJA HALLA

Herkkujen Suomi avoinna Helsingin Rautatientorilla to klo 16–21, pe 11–20 ja la 10–18. Syystober-teltta avoinna joka ilta klo 01 saakka.

Lisätietoja: www.herkkujensuomi.fi

Lampuri luottaa lähiruuan suosioon

Kotkalainen lampuri **Tuomas Mattila**, *27,* matkaa toista kertaa Herkkujen Suomi -tapahtumaan Helsinkiin.

”Olimme viime vuonna positiivisesti yllättyneitä”, Mattila sanoo. Vaikka myyntipaikat ovat lampurin mielestä arvokkaita, tapahtumassa käy paljon väkeä ja sijainti on hyvä.

Autoon pakataan reissua varten palvilammasta, monen sortin lammasmakkaroita, säilykkeitä, taljoja ja villalankoja.

”Lampaasta pyritään hyödyntämään mahdollisimman suuri osa ja markkinoimaan tuotteet itse.”

Tuore karitsanliha myydään ilman välikäsiä suoraan tilalta asiakkaille.

”Yllättävän hyvin kuluttajat ovat meidät löytäneet. Palaute on ollut positiivista. Meiltä on kysytty, millä ihmeellä karitsat kasvavat, kun liha on niin hyvänmakuista.”

Suomenlampaat syövät sataprosenttisesti luomurehua, jonka tuotannossa tila pyrkii omavaraisuuteen. Kesällä lampaat ja karitsat laiduntavat Kymijoen rantamaisemissa, ja talvella järjestellään ulkoilumahdollisuuksia.

Lampuri kehuu maatiaisrotua, jonka karitsointi onnistuu ympäri vuoden. Keskisuureen karjaan kuuluu noin 170 emolammasta.

”Uuhet karitsoivat meillä vuoden mittaan kolmessa jaksossa. Näin pyritään tasaamaan lihan saatavuutta kysyntäpiikkien mukaan.”

Liha on todellista lähiruokaa teurastuksen jälkeenkin, sillä matkaa Muhniemen Lahtivajalle kertyy vain seitsemän kilometriä.

Lampuria ilahduttaa lähiruuan arvostuksen nousu etenkin viime vuosina. Kuluttajat ovat aidosti kiinnostuneita ruuan alkuperästä.

”Jos kuluttaja tulee hakemaan lihan tilalta, hän näkee samalla eläimetkin ja niiden kasvatusolosuhteet.”

Tulevaisuus näyttää nuoren lampurin mielestä valoisalta. ”Pyrimme hillityn hallittuun kasvuun eläinten ehdoilla.”

TARJA HALLA

KIMMO HAIMI

Lampuri Tuomas Mattila Kalliomäen tilalta tulee toista kertaa Herkkujen Suomi -tapahtumaan. Mukaan lähtee kihlattu Viivi Soimes.

Osa karitsanlihasta jalostetaan säilykkeiksi, palvilihaksi ja makkaroiksi.

Tilalta myydään lihan ohella villalankaa ja taljoja.

Suomenlampaat laiduntavat Kymijoen rantamaisemissa. Katraalle korjataan luomurehu omalta pellolta.

KOULUPÄIVÄKIRJA

Perusopetus hajaannuksen tilassa

Koulun uusi lukukausi on taas aloitettu. Mutta ei ole kovin mieltäylentävää päivittää koulun nykytilaa. Kävin tutussa kirjakaupassa. Kauppias-isä kertoi, että hänen 9-vuotias poikansa toi tiedotteen koulusta: ”Vaikka minulla on yliopistotutkinto, en tahtonut saada selvää, miten opetus on järjestetty”, hän sanoi.

Tämä yksityiskohta kuvannee, millaisessa liikkeessä koulu tällä hetkellä on. Jos koulu menettää perinteensä siten, että vanhemmat putoavat kärryiltä, niin se olisi harmin paikka. Ottaako opetuksesta selvää edes koulusta vastaavat. Vai onko nykykoulun perusajatus se, että paljonko se maksaa ja miten päästä halvemmalla. Jo pitkään meiltä on puuttunut koulupersoonia, jotka ottaisivat opetuksen haltuunsa ja kertoisivat tositilanteet.

Nykyisen koulun tuuliajo johtaa pitkälle 1990-laman aikaan. Sen seurauksena koulu joutui ennennäkemättömän saneerauksen valtaan. Nyt näemme osan tuloksista. Kun puhutaan koulusta, puhutaan kiusaamisesta, syrjäytymisestä, suurista opetusryhmistä, erityisopetuksen paisumisesta, lähikoulujen lakkauttamisesta, kouluruokailussa säästämisestä.

Kun nyt puhutaan opetusryhmistä eikä luokista, se ei ole, vaikka siltä kuulostaa, mikään opetustaidollinen termi. Ei, se on keino sekoittaa opetus, jotta se tulisi halvemmaksi (ei siis tehokkaammaksi). Samalla se yhteisöllisyys, mikä toi turvaa koululapselle omassa luokassa, on häivytetty. Juuri tätähän kirjakauppias-isäkin ihmetteli.

Mutta ennen kaikkea koulu tällä hetkellä säästää. Mitähän se säästää? Eivätkö nuo laman seuraukset säästämisineen pelota. Nyt ollaan tekemässä täsmälleen samat virheet kuin 20 vuotta sitten. Vauhti vain on kiihtynyt.

Yksi opettajaurani perusajatelmaksi muodostui toteamus, että yhteiskunta tulee kouluun joka päivä. Se näkyi räikeästi siinä, että meillä oli huumabuumi yhden tietotekniikkayhtiön juoksuttamana. Koulukin yritti hypätä tähän vauhtiin.

Yhtäkkiä koulu piti kääntää yhdeksi tietotekniikkahuuman koelaboratorioksi. Kirjat ja kirjastot pois, riittää kun on koneet. Unohdettiin kuitenkin, että tiedon tulva ei kasvata, päinvastoin, se tylsistää. Eikä meillä ole vieläkään, kahdenkymmenen huumavuoden jälkeen edes ainoatakaan kunnon tietotekniikkaan perustuvaa opetusmateriaalia. No – joku hassu näppäily kielissä tietysti. Mutta onhan koneet.

Yksipuolisesti tietotekniikkaa suosivaan kouluun niin sanottu tieto otettiin maailmalta. Näin siis kuka tahansa pääsi sorkkimaan koulun opetusmateriaalia. Pääasia oli että oppilas selailee ajan tapahtumia, vaikka koulun perusajatus on kasvaa historiansa tuntevana tajuamaan oma tilansa ja maailman tila.

Koulu on kautta aikain ollut lapselle turvallisimpia paikkoja elämässä. Lapsi havaitsee tarkasti, kun aloittaa uuden lukukauden, jos juhlasalin lattia on lakattu, koulu saanut uuden peltikaton, luokassa onkin uudet pulpetit – tai koulun pihalle on ilmestynyt kiipeilyteline tai jalkapallomaalit. Erityisesti lapsi odottaa, että koulun keittiöstä tulisi ruuanlaiton tuoksu ja pääsisi syömään.

Siksi on turhauttavaa, jopa lamauttavaa, kun kunnat harsivat näissä pienissä asioissa kasaan ”säästöjä”. Katsokaapas vain kohteita. Että niukennetaan lapsen kouluateriaa, joka saattaa olla lapsen ainoa kunnon ateria päivässä.

Kun koulu on jokaisen ihmisen koko elämänpituuteen vaikuttava prosessi, ei ”säästetä” sitä hengiltä. Päin vastoin, koetetaan toimia, että koulusta jäisi jokaiselle edes joitakin mukavia muistoja, heikoimmillekin.

MATTI SUMMANEN
on vantaalainen kirjailija ja opettaja.

matti.summanen@pp1.inet.fi

RAHAPELIT

Kierros 34

Vihjeemme: 1-s. 64-s.

1 Norwich – Queen´s PR	x	1	x
2 Sunderland – Reading	1	1	
3 Southampton – Wigan	1	1	
4 Manchester U – Fulham	1	1	
5 Aston Villa – Everton	2		x 2
6 Tottenham – West Brom.	1	1	x
7 Blackburn – Leicester	1	1	x
8 Wolves - Derby	1	1	
9 Charlton – Hull	1	1	
10 Sheffield W – Millwall	1	1	
11 Peterborough – Leeds	2		x 2
12 Middlesbrough – Crystal P.	1	1	
13 Blackpool – Ipswich	1	1	x

Peliaika päättyy la 25.8. klo 16.55.

Oikeat tulokset:

Kierros 33

Vakio: 211 12x x12 2x12
Lotto: 10, 11, 19, 20, 27, 32, 34
Lisänumerot: 16, 24
Lauantai-Jokeri: 9 5 7 7 1 8 4

Toto75:		poissa
1. lähtö:	7	–
2. lähtö:	11	1
3. lähtö:	14	–
4. lähtö:	2	4, 6
5. lähtö:	4	–
6. lähtö:	1	4
7. lähtö:	5	11

MENOT

Jäähyväiset kesälle -tapahtuma 25.8 Iittalan vanhalla puukoululla, Lasikeskuksen vieressä klo 11–15.

Ylämaankarjan vuosinäyttely Pertunmaalla 25.6 Rekolan tilalla Peruvedentie 581 klo 12 alkaen.

Taidepiha- ja kotiseutumuseo suunnistus Mynämäellä 25.8 klo 10–15. Omatoiminen tutustuminen kohteisiin oman kiinnostuksen mukaan.

Meidän maaseutu -festivaali Kouvolan raviradalla 25.–26.8. Tapahtuma esittelee maaseudun elämää hauskassa festarihengessä.

Pyöräretki elokuun Sarkasunnuntaina 26.8. Loimaan kotiseutumuseoon, koulumuseoon ja Sarren kotimuseoon. Retki alkaa klo 13.00 Loimaan maatalousmuseolta ja on maksuton.

Sotaveteraani- ja perinnekuorojen suurkonsertti Haminan Bastionissa 26.8 klo 14.

Näyttelyt

Koneen henki -näyttely Suomen maatalousmuseo Sarassa Loimaalla avoinna 26.8 asti. Loviisa Talan teoksissa kuvataan erilaisia koneita ja moottoreita modernilla otteella.

HEVOSELÄMÄÄ

Kolme hevosta

Elämässäni on ollut kolme hevosta. Ei mitään nimekkäitä ravureita vaan työjuhtia. Oikeastaan olen ajellut useammallakin hevosella, mutta Helka, Kapu ja Janne ovat olleet tärkeimmät. Muut kävivät vain vähän aikaa ajettavina.

Helka oli syntymäkotini hevonen Karjalassa ennen talvisotaa. Kapu oli hevosemme jatkosodan aikana ja toisella evakkomatkalla. Janne taas oli uuden kotini hevonen Varsinais-Suomessa, kun elämää aloitettiin tyhjästä. Sen kanssa tein yhteistyötä peräti 20 vuotta.

Helka oli tullut isälleni Antille ja äidilleni Katrille heidän ostettuaan äitini kotitalon perikunnalta 1928, vuotta ennen syntymääni.

Helka oli vankka ja rauhallinen tamma. Se oli keskikokoinen ja tummanrautias. Lapsiin se suhtautui ymmärtävästi, joten pääsimme jo kouluiän kynnyksellä veljeni Aarnen kanssa ratsastamaan sillä. Helka meni tottelevaisesti pellon sarkaojaan seisomaan niin, että pääsimme kapuamaan sen selkään.

Talvisodan aikana meidän poikien piti opetella hevosmiehiksi, koska isä joutui sotaan. Hevostyöt, heinien ja polttopuiden ajaminen, oli meidän työtämme.

Samoin ajoimme päivittäin veden karjalle. Vesi haettiin lähteestä noin puolen kilometrin päästä. Helka oli oppinut käytännön hyvin, sillä menomatkalla se tyhjän tynnörin kanssa hölkkäsi omaa tahtiaan, mutta veti kuormaa takaisin kävelyvauhtia.

Talvisodan pakkorauhan jälkeen jouduimme lähtemään evakkoon, ja määränpääksemme annettiin Keuruu. Siellä jouduimme myymään hevoset, koska meillä ei ollut mahdollisuutta niitä pitää, ja isä oli edelleen sotareissulla.

Palattuamme Kurkijoelle keväällä 1942 osti isä hevosen, jonka nimi oli Kapu. Tämä ruuna oli keski-ikäinen ja -kokoinen sekä väriltään vaaleahko. Hevonen oli ihan käypä, rauhallinen muttei laiska. Se sopi hyvin meidän poikien ajettavaksi.

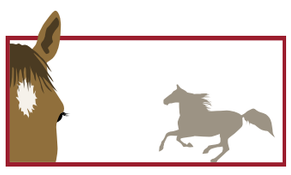

Kesän 1944 työt sujuivat suunnitellusti syksyyn saakka, vaikka kesäkuun lopulla alkanut Kannaksen suurhyökkäys herätti pelkoja tulevaisuuden suhteen.

Syyskuun alussa solmitun välirauhan jälkeen annettiinkin kymmenisen päivää aikaa jättää kotiseutu. Isä joutui jälleen sotaan, ja vanhempi veljeni määrättiin IS-joukkoihin.

Äitini kanssa lähdimme syyskuun 20. päivän tienoilla evakkotaipaleelle hevosen kanssa. Määräasemaksi oli annettu Ylistaro Pohjanmaalla. Hevoskyytiä jatkoimme Pieksämäelle, missä odotimme rautatiekuljetusta pari päivää. Sitten alkoi usean vuorokauden junamatka Ylistaroon. Evakkovaunut eivät olleet rautatiekuljetuksissa etusijalla, joten ne seisoivat usein tuntikausia asemilla.

Aikanaan pääsimme Ylistaron Untamalan kylään, missä veljeni jo odotti. Isäkin tuli parin viikon kuluttua. Hevonen oli myytävä, koska sillä ei ollut tuolloin käyttöä. Kapun myöhemmistä vaiheista minulla ei ole tietoa.

Vuoden 1947 alussa vanhemmilleni nimitettiin mh-tila Mellilästä. Isäni osti Janne-hevosen eräältä tutulta. Se oli tuolloin neljän vanha ruuna.

Jannen kanssa päästiin metsäajoihin jo talven aikana. Seuraavana kesänä rakennettiin pieni mökki asunnoksi ja eläimille karjasuoja tilalla olevan ladon yhteyteen.

Janne oli punarautias läsipää ja hyvärakenteinen työhevonen. Se oli myös jaloistaan nopea. Kuormaa se veti hyvin.

Janne oli myös sopuisa hevonen ja suhtautui hyvin lapsiin.

Muistan kuinka poikani Jukka kerran alta kouluikäisenä halusi hakea Jannen pellolta pihaan. Janne oli tottunut siihen, että Jukka talutti sen ojaan ja pääsi sitten paremmin hyppäämään selkään. Näin nytkin.

Ratsaille päästyään poika hoputti hevosta juoksuun ja vähitellen laukalle.

Sitten kuului kova parahdus ja ehdin huomata pojan pudonneen ratsailta. Lähdin katsomaan kävikö pahasti, mutta en ehtinyt kun muutaman metrin, kun näin, että Janne oli taas ojassa ja Jukka kapuamassa takaisin selkään.

Vähitellen peltopinta-ala kasvoi ja työt koneellistuivat. Kesäiset hevostyöt jäivät vähiin ja hevonen lopulta tarpeettomaksi.

Jannella oli ikää jo 24 vuotta, joten en halunnut enää myydä sitä maailmalle. Se talutettiin lopulta raskain sydämin LSO:n korkealaitaiseen autoon.

ARVI HEINONEN
Loimaa

Eteläsavolaista yrttihistoriaa kansien välissä

Etelä-Savon lähes 30-vuotisesta mauste- ja rohdosyrttien tuotannosta on kirjoitettu historiikki.

Yliagronomi **Bertalan Galambosi** arvioi julkaisussaan sekä Etelä-Savon että koko maan yrttitoiminnan onnistumista ja epäonnistumisia.

Raportissa käsitellään Mikkelin tutkimus- ja opetuslaitosten yrttihankkeita, niiden tuloksia ja vaikuttavuutta. Lisäksi esitellään Etelä- ja Pohjois-Savon sekä Etelä- ja Pohjois-Karjalan maakuntien yrttialan yrityksien toimintaa.

Etelä-Savon merkitys yrttialan kehittämisessä Suomessa 1983–2010 -julkaisu on ilmestynyt Helsingin yliopiston Ruralia-instituutin Raporttejasarjassa (nro 85).

Galambosi työskenteli Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskus MTT:n Karilan yksikössä Mikkelissä.

Hän jäi eläkkeelle viime vuonna.

MT